

Podíl českých jablek prodávaných v obchodních řetězcích se meziročně zvýšil, obchodní přírážky jsou ale dlouhodobě vysoké

28.4.2023 - Vojtěch Bílý | Akademie věd České republiky

Účastníci jednání řešili konkrétní opatření v sektoru, výhled na další období a jakým způsobem docílit, aby z české krajiny neubývaly sady a podnikání v ovocnářství bylo rentabilní.

„Slíbil jsem, že se budeme postupně věnovat rozboru cen základních potravin. Po cukru a vejcích jsou na řadě jablka. Situace je zde velmi složitá, a to kvůli vysoké polské produkci. Ta kvůli ruským a běloruským sankcím míří hlavně na evropský trh, který je přesycený. Rád bych opět připomenul, že viník problémů, které nyní musíme řešit, je Putinovo Rusko,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Situace u jablek je specifická a nemá jednoduché řešení. Téměř polovinu jablek v Evropské unii vyprodukuje Polsko. Velká část polské produkce dříve mířila do Ruska, nyní to kvůli sankcím není možné, proto polská jablka putují na evropský trh.

Tématem jednání bylo také kácení jablonových sadů v České republice, ke kterému v letošním roce dochází rychleji než do této doby. Alarmující je, že ovocnáři některé sady znovu neobnovují, přestože mohou na výsadbu čerpat podporu.

„Jen v loňském roce jsme ovocnářům poskytli podporu zhruba 450 milionů korun, podobnou částku máme připravenou i na letošní rok. Peníze je možné využít i na výsadbu nových sadů. Řešením tíživé situace našich ovocnářů nemůže být vykácet sady, které jsou pro naši krajinu tak typické, ale je potřeba společně hledat možnosti k větší efektivitě v tomto sektoru,“ uvedl ministr Nekula.

K dlouhodobě udržitelnému pěstování jabloní v České republice je potřeba, aby měli pěstitelé zajištěný odbyt jablek za férovou cenu. V loňském roce se meziročně zvýšil podíl českých jablek prodaných obchodními řetězci z 54 % na 65 %. Zatímco v říjnu a listopadu 2021 převažovala na pultech dovozová jablka, loni ve stejném období bylo osm z deseti prodaných jablek českých.

„Věřím, že tento trend bude pokračovat. K tomu je však nutné, aby zemědělci dokázali zvýšené náklady promítnout do výkupní ceny. Je totiž více než zvláštní, že jablka jsou zřejmě jedinou potravinou, která v loňském roce nezdrazila, ale zlevnila. Přitom náklady se ovocnářům rozhodně nesnížily, spíše naopak. Ukazuje to bohužel na fakt, že obchodní přírážka na jablkách je dlouhodobě velmi vysoká, za posledních pět let průměrně 126 procent, a rozdělení zisku mezi pěstitele a obchodníky je tak nerovnoměrné. Vyzval jsem proto dnes obchodníky, aby vytvořili takové podmínky, aby jim neubývali dodavatelé tolik oblíbených českých jablek,“ řekl ministr Nekula.

Vyzýváme všechny, aby v případě podezření na nekalosti v oblasti kvality, ceny nebo původu jablek, zaslali podnět na emailovou adresu podnetypotraviny@mze.cz. Dozorové orgány pak tyto podněty prošetří.

Zatímco ceny pěstitelů jablek klesly mezi začátkem roku 2021 a koncem roku 2022 o 18,5 %,

spotřebitelské ceny poklesly pouze o 5 %. Z koncové ceny stále zůstává větší podíl u obchodníků na úkor pěstitelů. Ministr Nekula proto na jednání doporučil spravedlivější narovnání cen tak, aby ovocnáři mohli promítnout náklady do ceny a aby došlo ke snížení obchodní příirážky, což by způsobilo i pokles ceny pro spotřebitele.

V České republice se v roce 2022 pěstovala konzumní jablka na ploše 5678 hektarů (o zhruba 8 % méně než v předchozím roce). V průběhu podzimu a zimy 2022 - 2023 došlo dle odhadů k poklesu ploch o dalších cca 10 %. Loni se sklídilo 138 150 tun jablek s průměrným výnosem 24,3 tun na hektar. Průměrná cena zemědělských výrobců byla loni 13 362 korun na tunu, což je o 9,5 % méně než průměrná CZV v roce 2021 (14 767 korun na tunu). V loňském roce přitom došlo k enormnímu nárůstu všech nákladů v ovocnářství – hnojiva, pohonné hmoty, energie a mzdy.

<https://www.akcr.cz/txt/podil-ceskych-jablek-prodavanych-v-obchodnich-retezcich-se-mezirocne-zvysil-obchodni-prirazky-jsou-ale-dlouhodobe-vysoke>